

Martin Lidegaards tale ved Folketingets afslutningsdebat

Taler

Martin Lidegaard
Politisk leder for Radikale
Venstre

Dato

31. maj 2023

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Kære kollegaer, kære borgere i Danmark

Da jeg stod her for fem måneder siden og holdt min første åbningstale som politisk leder for Radikale Venstre, var mit gennemgående tema det historiske og unikke ansvar, som de nulevende generationer af danskere bærer for de kommende generationer.

Både når det handler om klimaet, om menneskets udryddelse af andre arter på jorden, om vores børns trivsel og vores unges mulighed for at kunne finde dannelse og uddannelse til at håndtere hastige teknologiske forandringer – ja, på alle disse områder holder vi vores børns og børnebørns skæbne i hænderne. Vi voksne generationer af danskere er måske – i gennemsnit - de lykkeligste og mest velhavende, der nogensinde har levet. Og dog skal vi leve med den smertelige erkendelse, at vi kan blive den første generation af danskere, der ikke er i stand til at levere et bedre samfund videre til vores børn.

Tværtimod.

Siden den tale har det glædet mig, at mange andre har taget tråden op og nævnt det helt særlige generationsansvar, som vi 179 nuværende medlemmer af Folketinget har. Det gælder også Statsministeren i dag, der på lange stræk holdt en god tale til ungdommen i dag, ja, selv Udenrigsministeren har taget ordet generationsansvar i sin mund. Og det klæder en flertalsregering henover midten at have det fokus, for det er jo netop det mulighedsrum, det unikke potentiale, som denne regering har – at kunne tænke længere og bredere, end man normalt gør i dansk politik.

Men ord gør det ikke alene.

Politikere - og regeringer - skal vurderes på deres handlinger, ikke på deres skåltaler. Og her må jeg desværre konstatere, at der for regeringen er lang mellem ord og handling.

Det gælder i den økonomiske politik, hvor det allerede med regeringsgrundlaget stod klart, at regeringen i virkelighedens verden lægger op til at hente de fleste penge og det meste arbejdsudbud hos børnene og de unge, mens pengene og råderummet overvejende bliver brugt på de ældre. Vi radikale er stolte over at have præsenteret et andet og mere ambitiøst reformprogram sammen med Liberal Alliance og Konservative, der har den stik modsatte generationsprofil. Så de raske og rørige i de ældre generationer også bidrager til egen sundhed, til deres nedslidte jævnaldrende og til fremtidens generationer. Tak for det samarbejde til Hr. Alex Vanopslagh og Hr. Søren Pape Poulsen.

For regeringen tøver også, når det handler om at understøtte og frisætte de børn og unge, der lever lige nu. Der er stadig ikke nedsat nogen trivselskommission, vi venter stadig på en ny pædagoguddannelse, og vi ser stadig kommune efter kommune skære på børn, skoler, kultur og forebyggende indsatser. Kun 1 ud af 10 vuggestuer er i dag faktisk rigtig gode for vores børn; i hver eneste skoleklasse er der elever, som ikke får den støtte, de har brug for; og der mangler værksteder og pædagoger i vores sfo'er og klubber.

Til gengæld har regeringen fundet masser af tid til at lancere en reform af landets uddannelser, der vil skære 5.600 studenterårsværk væk, hvorved regeringen for første gang i generationer lægger op til et lavere uddannelsesniveau for de unge i Danmark. Vel at mærke på et tidspunkt, hvor vi aldrig har været rigere, hvor de unges trivsel aldrig har været mere udfordret, og hvor behovet for kvalificeret arbejdskraft aldrig har været større. Det kan man da kalde for timing.

Men på intet punkt er manglen på handling større end på det grønne område. Uanset hvor mange grønne topmøder, statsministeren indkalder til, kan det ikke skjule, at implementeringen af den grønne omstilling i Danmark på vitale områder er gået fuldstændig i stå.

Det er ikke min konklusion. Det er konklusionen fra Klimarådet, fra De Miljøøkonomiske Råd, fra Concito, fra EU's semester, fra de grønne

organisationer, fra forskere og – ikke mindst - fra erhvervslivet, der står og tripper efter at fortsætte og udvikle Danmarks unikke grønne førerposition.

Fiskene dør i Danmarks indre farvande. Antallet af arter i den danske natur går ned, ikke op. Drikkevandet bliver ikke bedre, men dårligere. Udbygning af vind, sol og grøn fjernvarme på land er gået i stå eller går alt for langsomt. Stik imod aftalen i det nationale kompromis – fortsætter vi med at poste milliarder af kroner i Putins krigsmaskine gennem vores import af gas og olie.

Jeg glæder mig oprigtigt over, at vi i går – endelig - blev enige om at udbyde de 9 GW havvind, som vi radikale kæmpede ind i den tidligere regerings finanslove. Men det har godt nok taget tid, og regeringen har insisteret på en ny udbudsmodel, der ifølge regeringen selv risikerer at forsinke projekterne.

Alt sammen betyder det, at Klimarådet anser det for tvivlsomt, om vi når vores klimamål i 2025 eller 2030. At vi næppe når vores mål for hverken vandmiljø, natur eller biodiversitet. At vi endnu engang sætter vores nuværende generationers behov højere end vores børn og unge og de hundredvis af generationer, der kommer efter os.

Det kan ikke fortsætte. Klokkeren er ti sekunder i tolv.

Tiden kalder på en helt ny og anderledes tilgang til den grønne omstilling, hvor vi systematisk sætter de kommende generationers ret til at kunne leve et godt liv ligeså højt som vores egen ret til det samme.

Det er på den baggrund, at jeg i dag inviterer alle Folketingets partier til en dialog om en ny grøn grundlov for Danmark, der grundfæster nuværende og kommende borgeres ret til ren luft, rent drikkevand, ren mad og statens pligt til at beskytte naturen og bidrage til et sikkert klima.

Stort set alle lande, som Danmark normalt sammenligner sig med, har i dag indført sådanne rettigheder i deres grundlov, herunder Norge og Sverige.

Ud af 193 FN-lande har 149 en grøn grundlov.

Og det virker. Slovenien har haft mere end 20 forskelligartede retssager med reference til deres grønne forfatning. I 2021 blev Tyskland's klimalov dømt ved

domstolen for at være utilstrækkelig på baggrund af de grønne rettigheder i deres forfatning. Hvis Danmark havde tilsvarende grønne borgerrettigheder, ville vi sikre, at ingen regering vil kunne negligere disse fundamentale rettigheder for et menneskes liv.

I dag har jeg spurgt samtlige af Folketingets partier, hvordan de vil prioritere vores nye råderum, hvor meget de egentlig er klart til at prioritere det grønne, vores børn og unge, kort sagt fremtiden. Få har ønsket at svare, måske fordi vi alle sammen inderst inde ved, at vi indtil nu har investeret alt for lidt. Vi radikale vil gerne bruge 70-80% af vores nye råderum på vores fælles fremtid.

Grønne borgerrettigheder i Danmarks Riges Grundlov vil forpligte en hvilken som helst regering til at evaluere og måle på sine indsatser, både i form af et grøn BNP, en tidssvarende diskonteringsrente og alle mulige andre metoder, som vi i dag bruger – eller rettere, IKKE bruger – til at balancere de nuværende generationers behov overfor de kommende.

Det vil være min påstand, at havde vi haft en sådan grøn grundlov i Danmark, ville de seneste fire år have udviklet sig anderledes. Så havde vi set langt flere indsatser og investeringer i den grønne omstilling. Til fordel for danske borgere, danske virksomheder - og de kommende generationer.

For det er måske det mest frustrerende ved den nuværende stilstand. Vi har så stort et potentiale i dette land. At tage vores generationsansvar alvorligt kræver en investering, ja, men det er en god investering med masser af muligheder og masser af håb, hvis vi griber det offensivt an. Hvis vi satser på også at inddrage borgerne aktivt i hele denne gigantiske omstilling, og sikre, at det fører til bedre liv her og nu og for dem, der kommer efter os.

Hvis vi tør tage ansvaret, tør tro på, at vi faktisk også kan give et bedre Danmark videre – og handle på det. Derfor vil jeg på vegne af Radikale Venstre gerne fremsætte følgende forslag til vedtagelse:

Folketinget konstaterer, at naturen har en værdi i sig selv, og at klimaforandringerne og naturens tilbagegang udgør de største udfordringer for både nulevende og kommende generationer af borgere.

Og dog er hverken natur-, miljø- eller klimarettigheder indskrevet i Danmarks

Riges Grundlov, hvilket gør Danmark til et af de få lande i verden, som endnu ikke har grønne bestemmelser i sin forfatning. 149 ud af 193 lande beskytter i dag deres borgeres grønne rettigheder, og det gælder stort set alle de lande, vi normalt sammenligner os med.

Folketinget ønsker, at Grundloven skal være et spejl af vores verden.

På den baggrund opfordrer Folketinget regeringen til at indlede en dialog med Folketinget om en ny grøn grundlov, der grundfæster nulevende og kommende generationer af danskeres ret til ren luft, rent drikkevand, ren mad og statens pligt til at bidrage til et sikkert klima og til at beskytte naturen.

Kilde

radikale.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Politisk tale, Radikale Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/martin-lidegaards-tale-ved-afslutningsdebatten>